

הלכות ראש השנה תקצח-תר

בז' משפמך תהום רבה ואין לעורר הרין ביום דין¹ ועוד שהיום ראש החדש ואין אומרים צדקתך בראש החדש² כמו שנתבאר בסיומן רצ"ב³ וכסברא זו נהגין במדינות אלו⁴:

תקצמו ובו סעיף אחד:

א ליל שני של ראש השנה שחל להיות במוצאי שבת אומרים ותדענו⁵ קודם ותתן לנו כמו בשאר יו"ט⁶ שחל במוצאי שבת⁷ ואף על פי שמוכרין בו חגיגת הרגל וראש השנה אינו לא תג ולא רגל אין בכך כלום משום דאין הכוונה שהיום הוא רגל אלא הוא מונה סדר התיקון⁸ המתנות שנתן לנו הקב"ה קדושת שבת וכבוד מועד וחגיגת הרגל וכו'. ומקדשין יקנה⁹ וכו' כבשאר יו"ט שחל במוצאי שבת¹⁰:

תר ביצת שנוגדה בראש השנה וסדר הקידוש ובו ז' סעיפים:

א אף בני ארץ ישראל עושין שני ימים ראש השנה¹¹ לפי שמה שהן אין עושין שאר מועדות אלא יום אחד המעם משום שאנו בקיאין בחשבון קביעות החודשים ואנו יודעים יום שראוי לקבוע החדש ולמנות ממנו המועדות ואף בני גולה אין עושין שני ימים אלא משום שהם צריכין לקיים מנהג אבותיהם¹² שהיו עושים שני ימים בזמן שהיו מקדשין על פי הראיה שאין הדבר תלוי בחשבון כלל אלא בראיית הלבנה ולא היו בני גולה יודעין זום שהוקבע בו החדש בירושלים והיו עושין שני ימים מספק אבל בני ארץ ישראל הקרובים לירושלים לא היו עושין המועדות אלא יום אחד¹³ לפי שהבית דין שבירושלים היו שולחים שלוחים להודיע להם יום שנקבע בו החדש¹⁴ בניסן (ובסיון)¹⁵ ובתשרי¹⁶ ובכל המקומות הקרובים שהיו השלוחין מגיעין אליהם קודם יו"ט לא היו עושין אלא יום אחד ולפיכך אף בניהם אחריהם עכשו אינן צריכין לעשות שני ימים¹⁷ כיון שאנו בקיאים בחשבון ויודעים יום שראוי לקבוע בו החדש ולמנות ממנו החדש¹⁸.

וזה המעם לא שייך אלא בשאר מועדות חוץ מראש השנה אבל בראש השנה אף בני ארץ ישראל צריכים לקיים מנהג אבותיהם שהיו עושין שני ימים בזמן שהיו מקדשין על פי הראיה¹⁹ שלא היה הדבר תלוי בדיעת החשבון אלא בקביעות הבית דין שבירושלים

¹ בנדקתך הא' – תהלים ל', ו.

² ז' לבוש ס"א. וראה גם לקמן ס' תרכס סוף ס"ד.

³ ט ר"ן שם. לבוש.

⁴ י סעיף ו.

⁵ יא רמ"א שם.

סימן תקצט

א ראב"ה הא' ס' צד. רא"ש פ"ד ס' ד. טור ושו"ע ס"א. וכו' בסידור.

ב כדלעיל פי' תצא ס"ד.

ג ד ראב"ה שם. רא"ש שם. מור. לבוש. מ"ז סק"א.

ד לבוש.

ה כדלעיל ס' תעג ס"ו.

סימן תר

א ור"ף ביצת (ג, א). רמב"ם הל' יו"ט פ"א הבי"א. והל' קדוש החמש פ"ה הל' ה'. רא"ש ביצת פ"א ס' ד. שו"ע

ס' תרא ס"ב.

ב סוים ביאור המעם – לקמן סוף ס"ד.

ג ביצת ד, ב. רמב"ם הל' יו"ט שם והל' קדוש החדש פ"ה הל' ה'. וראה גם לעיל ס' תעג ס"ו (שלא ללול). ס' תעג

סכ"ט. ס' תצ ס"א (תפלות קדושה ושהחיינו ביום ב') לקמן ס' תרכס ס"ו. ס' תרעט סכ"א (שלא ללול). ולענין ר"ה

ראה גם לקמן סוף ס"ד (אין ללול).

ד ביצת ד, ב. רמב"ם הל' קדוש החדש שם הל' ה'.

ה משנה כב, ב. רמב"ם שם פ"ג הל' ה'.

ו בקמפ"ט השלחן כתב שהוא ס"ט (ששבעות תלוי בסמפ"ט העומר, כדלעיל ס' תעג ס"א).

ז ראה משנה יח, מוע"א שם. כא, תר"ב. רמב"ם שם הל' וד"ו.

ח רש"י ביצת שם הל' העבדי. רמב"ם שם פ"ה הל' ה'.

ט רמב"ם שם הל' ב'.

י רמב"ם שם הל' ה'. רא"ש ביצת פ"א ס' ד. ובדלקמן ס"ד.